

Tutkimusosio

Suomalaisten ilmastoteot: kierrätys, kulutuksesta tinkiminen ja energian säästäminen

Valtaosa (87 %) suomalaisista ilmoittaa, että aikoo vastaisuudessa kierrättää ja lajitella jätteitä ja tavaroita hillitäkseen ilmastonmuutosta. Neljä viidestä (82 %) on jo tehnyt tätä ja aikoo jatkaa myös vastaisuudessa. Omasta kulutuksesta aikoo vastaisuudessa tinkiä kaksi kansalaista kolmesta (66 %) Energiaa säästävien tuotteiden ostamista vanhojen ja toimivien tilalle harkitsee myös selvä enemmistö (59 %). Tämä käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön tutkimuksesta, jossa kansalaisilta kysyttiin 19 asian osalta valmiutta henkilökohtaisiin toimiin ilmastomuutoksen hillitsemiseksi.

Suurin osa suomalaisista on valmis rajoittamaan asunnon lämpötilaa (56 %) sekä säännöstelemään sähkölaitteiden (56 %) ja lämpimän veden käyttöä (55 %). Toisaalta lähes kolmannes suhtautuu näihin varauksellisesti.

Enemmistö (55 %) kansalaisista suunnittelee lomien viettämistä kotiloissa matkustelun sijaan. Lähes puolet (47 %) aikoo rajoittaa lentomatkustamista ilmastosyistä. Kaksi viidestä (38 %) ei näe syytä vähentää lentomatkustamista.

Suomalaisista yli puolet (54 %) on vastaisuudessa valmis suosimaan tai lisäämään kasvisruokailua. Yli kolmasosa (36 %) suhtautuu torjuvasti ehdotukseen kasvisruokailun lisäämisestä omalla kohdallaan. Puolet suomalaisista ei aio vastaisuudessa vähentää lihan syöntiä (49 %). Lihansyönnin rajoittaminen tai vähentäminen viehättää selvästi pienempää osaa väestöstä (43 %) kuin kasvisruokailun lisääminen. Tulos kertoo siitä, että osa suomalaisista on periaatteessa valmis suosimaan kasvisruokailua, mutta säilyttämään lihansyönnin ennallaan.

Enemmistö suomalaisista ei aio lahjoittaa rahaa tai hyvillä aiheuttamiaan päästöjä

Selvin tyrmäys tulee ajatukselle lahjoittaa rahaa ilmastomuutoksen torjuntaan. Reilusti yli puolet (58 %) suomalaista ei näe sitä omana tekonaan. Selvä enemmistö (55 %) ei myöskään ole valmis hyvittämään vapaaehtoisilla maksuilla aiheuttamiaan päästöjä. Rahan lahjoittaminen ilmastomuutoksen torjuntaan (23 %) ja omasta toiminnasta aiheutuneiden päästöjen hyvittäminen vapaaehtoisilla maksuilla (24 %) saavat taakseen vain neljänneksen tuen. Ajatusta maksaa enemmän puhtaasta energiasta vastustaa kaksi viidestä (43 %) ja reilu kolmannes (36 %) kannattaa.

Sukupuoli heijastuu näkemyksissä teoista ilmastomuutoksen hillitsemiseksi. Naiset ovat miehiä useammin halukkaita lähes kaikenlaisiin tekoihin. Ainoan poikkeuksen säännöstä muodostaa viehtymys sähkö-, hybridi- tai kaasuauton hankintaan. Miehistä kaksi viidestä (41 %) on innostunut sähkö-, hybridi- tai kaasuauton ostamisesta. Ajatus viehättää reilua neljännestä (29 %) naisista. Sukupuolten välinen ero on tuntuva etenkin, kun tarkastellaan näkemyksiä kasvisruokailusta ja lihansyönnistä. Naiset ovat jo vähentäneet

tai aikovat rajoittaa lihansyöntiä. Miehistä selvää enemmistöä puistattaa ajatus etenkin lihansyönnin vähentämisestä.

Myös ikä on yhteydessä näkemyksiin. Nuoret suhtautuvat osaan erilaisista ilmastoteoista ymmärtävämmiin kuin ikääntyneet, osassa asioista ei ole selviä eroja näkemyksissä. Paljon suurempi osa 18-30-vuotiaista, kuin yli 60-vuotiaista, aikoo lainata tavaroita ostamisen sijaan, lahjoittaa rahaa ilmastomuutoksen torjuntaan tai hyvittää taloudellisesti aiheuttamiaan päästöjä. Ikääntyneet puolestaan ovat halukkaampia tinkimään kulutuksesta, rajoittamaan lentomatrustamista, viettämään lomaa kotiloissa ja suosimaan kasvisruokailua kuin nuoret.

Pienituloiset ovat valmiimpia tinkimään omasta kulutuksesta kuin suurituloiset. Hyvätuloiset ihmiset aikovat ostaa vanhojen ja toimivien tilalle tavaroiden tilalle energiaa säästävien tuotteita useammin kuin vähäosaisemmat ihmiset. Hyväosaiset ovat, ymmärrettävästi, valmiimpia isompiin investointeihin ilmastomuutoksen torjunnan perusteella kuin vähäosaisemmat kansalaiset. Suurituloisten keskuudessa on myös keskimäärää enemmän niitä, jotka suunnittelevat omasta toiminnasta aiheutuneiden päästöjen hyvittämistä vapaaehtoisilla maksuilla.

Suhtautumiseen erilaisiin ilmastotekoihin vaikuttaa asenteiden (halukkuuden) ohella mahdollisuudet toteuttaa haluja. Jätteiden lajittelu on suurelle osalle väestöä varsin vaivatonta. Sen sijaan päästöjen hyvittämiseen rahalla, sähkö- tai hybridi-auton hankintaan vaikuttavat arvojen ja asenteiden lisäksi taloudelliset voimavarat. Lentomatrustamista on vaikea vähentää, jos ei matkusta lainkaan lentoteitse. Joukkoliikenteeseen siirtyminen taas on mahdotonta alueilla, joilla ei ole näitä palveluita tai niitä on niukalti tarjolla.

Vihreät ja vasemmistoliittolaiset suopeimpia, perussuomalaiset nihkeimpiä

Kunin puolueen kannattajien keskuudessa tarkastelu voidaan tehdä kahdella eri tavalla. Voidaan kuvata kannattajien poikkeamaprofiilia, joka kertoo kuinka paljon kannattajat poikkeavat koko väestön keskiarvosta. Toinen tapa on kuvata kunin puolueen tukijoiden valintojen tärkeysjärjestystä. Seuraavassa on yhteenveto molemmista tarkastelutavoista.

Puoluekohtaiset tulokset ovat pitkälti samansuuntaisia, joskin eri tasoisia. Monien tekojen mieluisuudesta vallitsee verrattain laaja yhteisymmärrys. Kunin puolueen kymmenen suosituimman ilmastoteon listalta löytyy paljolti samoja asioita.

Kaikkien puolueiden kannattajien "top 10"-listalta löytyvät jätteiden ja tavaroiden kierrättäminen, kulutuksesta tinkiminen ja sähkölaitteiden käytön säännöstely. Useimpien listalta löytyy myös asunnon lämpötilan alentaminen ja lämpimän veden säännöstely.

SDP:n kannattajien kymmenen suosituinta ilmastotekoa (aikoo tehdä vastaisuudessa %):

<i>Jätteiden ja tavaroiden kierrättäminen ja lajittelu</i>	90 %
<i>Omasta kulutuksesta tinkiminen</i>	74 %
<i>Energiaa säästävien tuotteiden ostaminen vanhojen ja toimivien tilalle</i>	70 %
<i>Sähkölaitteiden käytön vähentäminen, säännöstely</i>	66 %
<i>Lämpimän veden käytön vähentäminen, säännöstely</i>	63 %
<i>Asunnon lämpötilan rajoittaminen, alentaminen</i>	61 %
<i>Yksityisauton käytön rajoittaminen, vähentäminen</i>	59 %
<i>Matrustamisen sijaan loman viettäminen kotiloissa</i>	58 %
<i>Kasvisruokailun suosiminen, lisääminen tai siihen siirtyminen</i>	55 %
<i>Joukkoliikenteen käyttöön siirtyminen</i>	53 %

Perussuomalaisten kannattajien kymmenen suosituinta ilmastotekoa (aikoo tehdä vastaisuudessa %):

Jätteiden ja tavaroiden kierrättäminen ja lajitleminen	82 %
Energiaa säästävien tuotteiden ostaminen vanhojen ja toimivien tilalle	54 %
Omasta kulutuksesta tinkiminen	53 %
Asunnon lämpötilan rajoittaminen, alentaminen	48 %
Matkustamisen sijaan loman viettäminen kotiloissa	46 %
Tavaroiden lainaaminen ostamisen sijaan	45 %
Sähkölaitteiden käytön vähentäminen, säännöstely	41 %
Energiatohokkuutta lisäävän remontin toteuttaminen	41 %
Lämpimän veden käytön vähentäminen, säännöstely	40 %
Joukkoliikenteen käyttöön siirtyminen	39 %

Kokoomuksen kannattajien kymmenen suosituinta ilmastotekoa (aikoo tehdä vastaisuudessa %):

Jätteiden ja tavaroiden kierrättäminen ja lajitleminen	86 %
Omasta kulutuksesta tinkiminen	63 %
Energiaa säästävien tuotteiden ostaminen vanhojen ja toimivien tilalle	58 %
Sähkölaitteiden käytön vähentäminen, säännöstely	55 %
Lämpimän veden käytön vähentäminen, säännöstely	55 %
Asunnon lämpötilan rajoittaminen, alentaminen	54 %
Tavaroiden lainaaminen ostamisen sijaan	52 %
Kasvisruokailun suosiminen, lisääminen tai siihen siirtyminen	51 %
Matkustamisen sijaan loman viettäminen kotiloissa	49 %
Joukkoliikenteen käyttöön siirtyminen	48 %

Keskustan kannattajien kymmenen suosituinta ilmastotekoa (aikoo tehdä vastaisuudessa %):

Jätteiden ja tavaroiden kierrättäminen ja lajitleminen	83 %
Omasta kulutuksesta tinkiminen	70 %
Tavaroiden lainaaminen ostamisen sijaan	59 %
Matkustamisen sijaan loman viettäminen kotiloissa	57 %
Asunnon lämpötilan rajoittaminen, alentaminen	56 %
Energiaa säästävien tuotteiden ostaminen vanhojen ja toimivien tilalle	54 %
Sähkölaitteiden käytön vähentäminen, säännöstely	53 %
Kasvisruokailun suosiminen, lisääminen tai siihen siirtyminen	52 %
Lämpimän veden käytön vähentäminen, säännöstely	49 %
Energiatohokkuutta lisäävän remontin toteuttaminen	46 %

Vihreiden kannattajien kymmenen suosituinta ilmastotekoa (aikoo tehdä vastaisuudessa %):

Jätteiden ja tavaroiden kierrättäminen ja lajitleminen	94 %
Omasta kulutuksesta tinkiminen	86 %
Kasvisruokailun suosiminen, lisääminen tai siihen siirtyminen	89 %
Lihansyönnin rajoittaminen, vähentäminen tai lopettaminen	80 %
Tavaroiden lainaaminen ostamisen sijaan	79 %
Sähkölaitteiden käytön vähentäminen, säännöstely	78 %
Lämpimän veden käytön vähentäminen, säännöstely	78 %
Lentomatkustamisen rajoittaminen, vähentäminen	71 %
Joukkoliikenteen käyttöön siirtyminen	71 %
Yksityisauton käytön rajoittaminen, vähentäminen	70 %

Vasemmistoliiton kannattajien kymmenen suosituinta ilmastotekoa (aikoo tehdä vastaisuudessa %):

<i>Jätteiden ja tavaroiden kierrättäminen ja lajittelu</i>	92 %
<i>Omasta kulutuksesta tinkiminen</i>	82 %
<i>Matkustamisen sijaan loman viettäminen kotiloissa</i>	71 %
<i>Kasvisruokailun suosiminen, lisääminen tai siihen siirtyminen</i>	68 %
<i>Tavaroiden lainaaminen ostamisen sijaan</i>	67 %
<i>Lentomatkustamisen rajoittaminen, vähentäminen</i>	63 %
<i>Joukkoliikenteen käyttöön siirtyminen</i>	63 %
<i>Yksityisauton käytön rajoittaminen, vähentäminen</i>	61 %
<i>Sähkölaitteiden käytön vähentäminen, säännöstely</i>	59 %
<i>Energiaa säästävien tuotteiden ostaminen vanhojen ja toimivien tilalle</i>	57 %

Enemmistö kannattaa yhdeksää esitetystä 19:sta ilmastoteosta

Kun tarkastellaan puolueiden kannattajien poikkeamia väestön keskiarvosta, käy ilmi perussuomalaisten ja vihreiden poikkeamat väestön keskimääräisestä suhtautumisesta. He edustavat ilmastoteoissa ääripäitä.

Kaikista suomalaisista enemmistö eli yli puolet kannattaa yhdeksää ilmastotekoa 19:sta (9/19). Ne ovat valtaosin sellaisia, joita ihmiset ovat jo tottuneet viime vuosikymmeninä tekemään, lähtien 1970 -luvun energiakriisistä.

Puolueiden kannattajista suurin valmius erilaisiin ilmastotekoihin on vihreiden (15/19) ja vasemmistoliiton (14/19) kannattajilla. SDP:n (11/19), kokoomuksen (8/19), keskustan (8/19) ja muiden puolueiden (8/19) kannattajat ovat noin suomalaisten keskiarvossa. Perussuomalaisten kannattajilla vain kolme (3/19) ilmastotekoa sai enemmistön kannatuksen: Kierrätys, energian säästäminen ja omasta kulutuksesta tinkiminen.

SDP:n kannattajat aikovat keskimäärää useammin tinkiä kulutuksesta, säännöstellä veden ja sähkön käyttöä ja vähentää yksityisauton käyttöä. Tavaroiden lainaaminen on SDP:n tukijoiden keskuudessa keskimäärää vähemmän innostusta herättävä teko.

Perussuomalaisten kannattajilla on kaikissa kysytyissä asioissa vähemmän aikeita ilmastotekoihin kuin muiden puolueiden tukijoilla. Ajatukset lihansyönnin rajoittamisesta, kasvisruokailun lisäämisestä ja yksityisautoilun käytön vähentämisestä torjutaan selvästi keskimäärää useammin.

Kokoomuksen kannattajat poikkeavat muiden puolueiden kannattajista siinä, että heidän keskuudessa on keskimäärää enemmän sähkö- hybridi- tai kaasuautojen hankintaa harkitsevia. Jonkin verran koholla on myös niiden osuus, jotka aikovat toteuttaa energiatehokkuutta lisäävän remontin kotonaan.

Keskustan kannattajien poikkeamalistalla korostuvat tavaroiden lainaaminen ja kulutuksesta tinkiminen. Vähemmän houkuttavia tekoja ovat lihansyönnin vähentäminen ja joukkoliikenteen käyttöön siirtyminen. Viimemainittu teko ei olisi monille maaseudulla asuville keskustan kannattajille edes mahdollista.

Vihreiden kannattajat ovat halukkaita osallistumaan lähes kaikenlaisiin ilmastotekoihin: Kierrättämään, tinkimään kulutuksesta, säästämään energiaa, rajoittamaan lihansyöntiä ja siirtymään kasvisruokailuun. Vähiten kiinnostaa rahan lahjoittaminen ilmastomuutoksen

torjuntaan ja vapaaehtoiset päästömaksut, vaikka luvut näissäkin ovat muiden puolueiden kannattajien lukuja korkeammat.

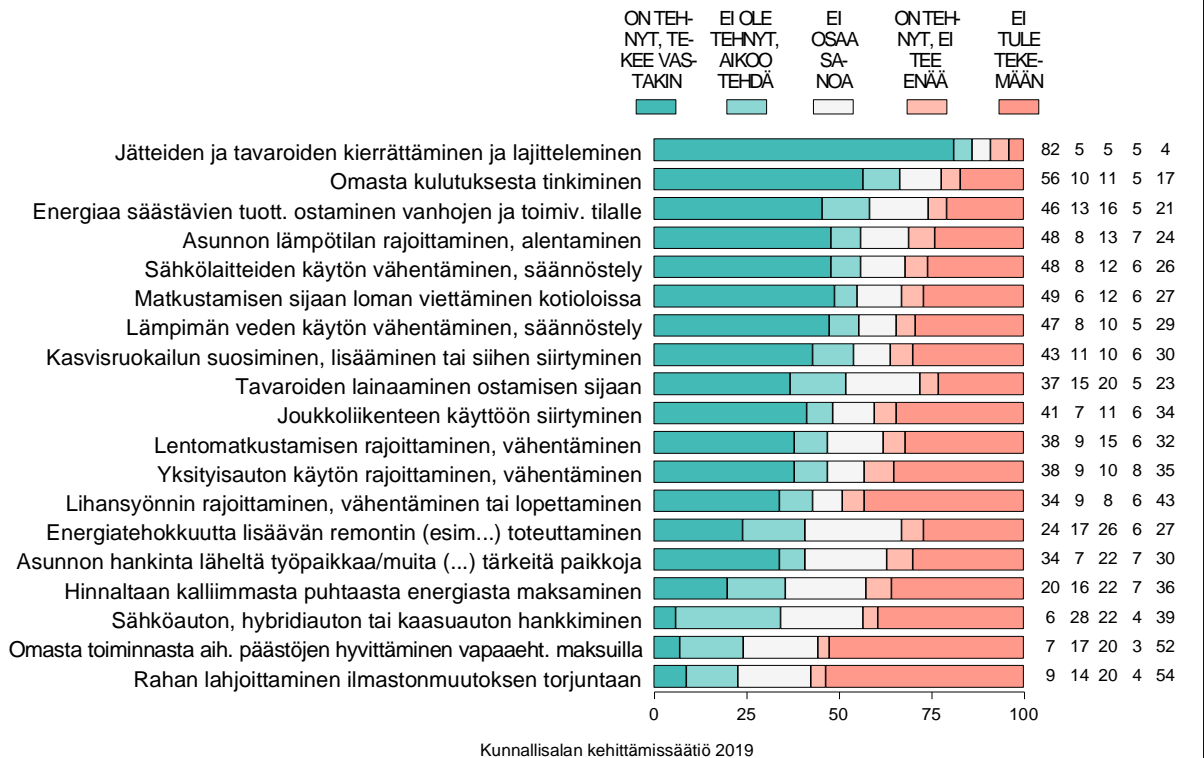
Vasemmistoliiton kannattajien aikomukset kohdentuvat muita voimakkaammin etenkin lomien viettoon kotiloissa, lihansyönnin välttelyyn ja kasvisruokailun suosimiseen, lentomat kustamisen vähentämiseen ja joukkoliikenteen käyttöön siirtymiseen. Asunnon lämpötilan rajoittaminen ei viehätä puolueen kannattajia samassa määrin kuin muiden puolueiden tukijoita.

Tutkimuksen toteutus

Kesän 2019 Ilmapuntari-tutkimuksessa tiedusteltiin valmiutta erilaisiin henkilökohtaisiin tekoihin ja uhrauksiin ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Vastajille luettiin kaikkiaan yhdeksätoista ilmastotekoa ja jokaiseen tuli vastata erikseen neliportaisella asteikolla. Vaihtoehdot olivat seuraavat: 1) on tehnyt ja tekee jatkossakin, 2) ei ole tehnyt, aikoo tehdä vastaisuudessa, 3) on tehnyt, ei tee enää vastaisuudessa, 4) ei ole tehnyt eikä tule tekemään.

KAKS - Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 7.-13.6.2019. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1 003. Vastajat edustavat maamme 18–79 vuotta täyttänyttä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

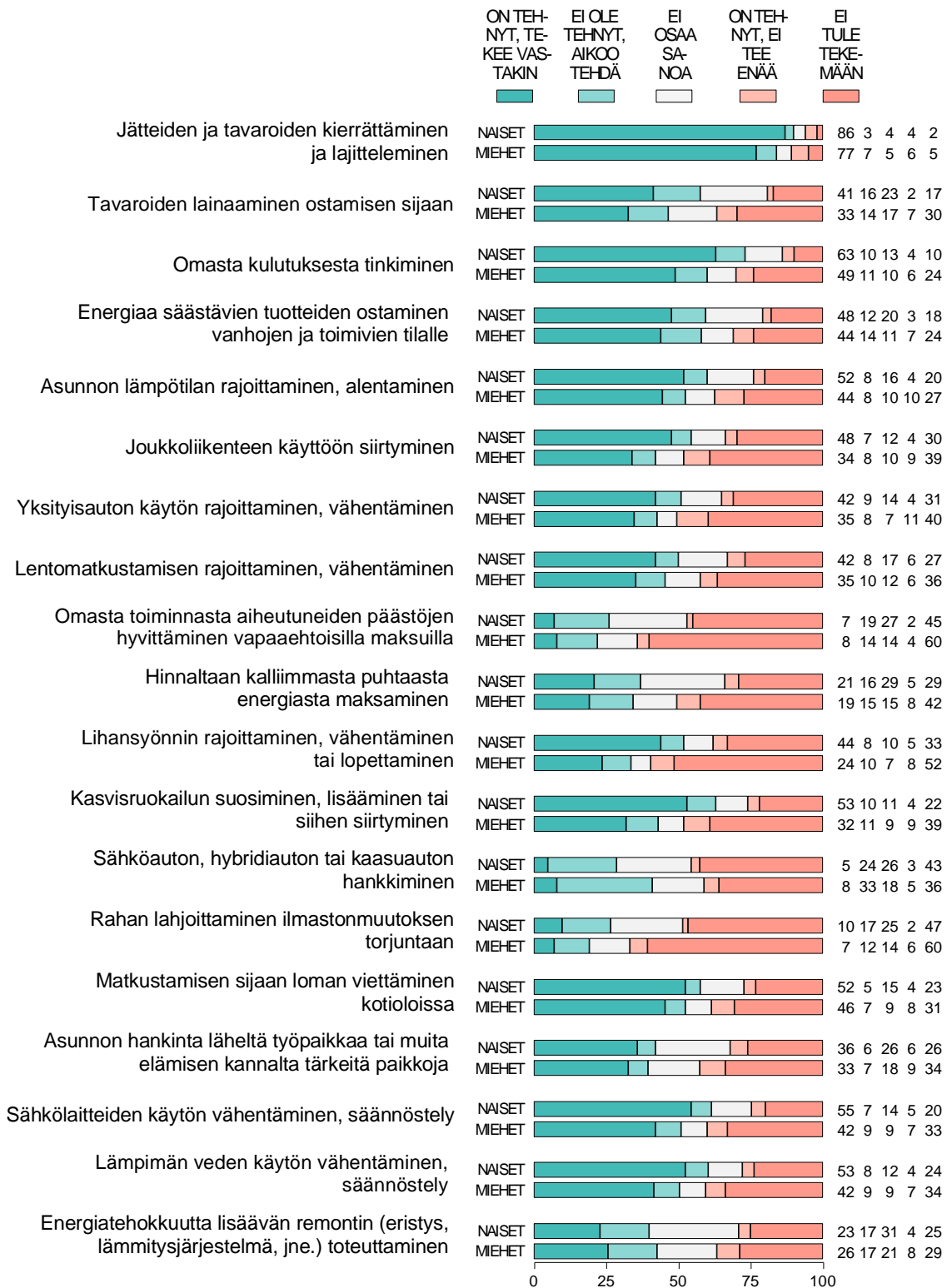
Kuvio 4. MITEN OMAKOHTAISESTI SUHTAUTUU SEURAAVIIN TEKOIHIN ILMASTONMUUTOKSEN HILLITSEMISEKSI (tekstejä osin lyhennetty, %).

**Suhtautuminen erilaisiin tekoihin ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi
(järjestyssijavertailu ”tekee vastaisuudessa miinus ei aio tehdä”) (%)**

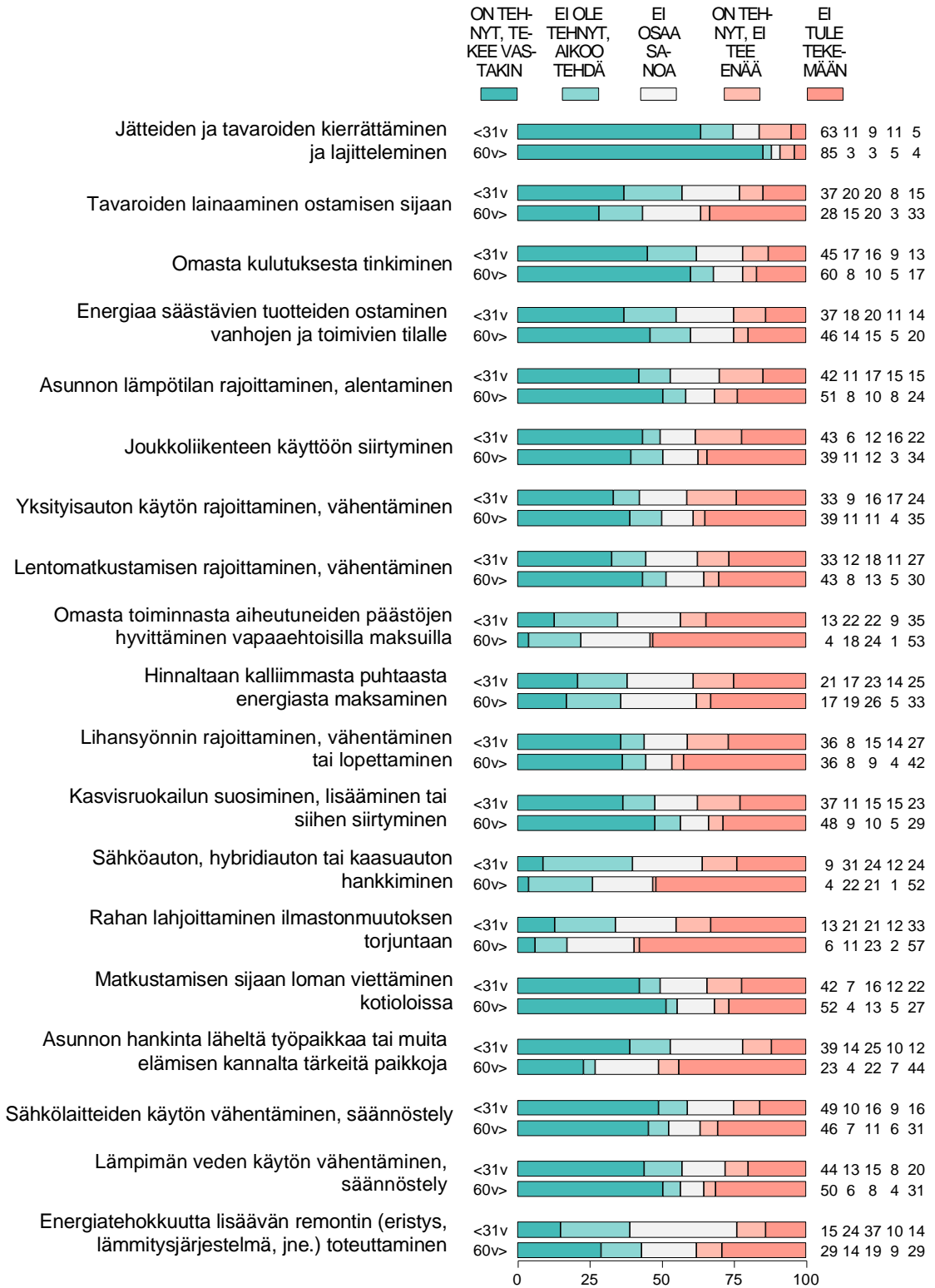
	%
<i>Jätteiden ja tavaroiden kierrättäminen ja lajitteleminen</i>	78
<i>Omasta kulutuksesta tinkiminen</i>	44
<i>Energiaa säästävien tuotteiden ostaminen vanhojen ja toimivien tilalle</i>	33
<i>Asunnon lämpötilan rajoittaminen, alentaminen</i>	25
<i>Sähkölaitteiden käytön vähentäminen, säännöstely</i>	24
<i>Tavaroiden lainaaminen ostamisen sijaan</i>	24
<i>Matkustamisen sijaan loman viettäminen kotiooloissa</i>	22
<i>Lämpimän veden käytön vähentäminen, säännöstely</i>	21
<i>Kasvisruokailun suosiminen, lisääminen tai siihen siirtyminen</i>	17
<i>Lentomatkustamisen rajoittaminen, vähentäminen</i>	10
<i>Energiatehokkuutta lisäävän remontin toteuttaminen</i>	8
<i>Joukkoliikenteen käyttöön siirtyminen</i>	8
<i>Yksityisauton käytön rajoittaminen, vähentäminen</i>	4
<i>Asunnon hankinta läheltä työpaikkaa tai muita elämisen kannalta tärkeitä paikkoja</i>	3
<i>Hinnaltaan kalliimmasta puhtaasta energiasta maksaminen</i>	-7
<i>Lihansyönnin rajoittaminen, vähentäminen tai lopettaminen</i>	-7
<i>Sähköauton, hybridauton tai kaasauton hankkiminen</i>	-8
<i>Omasta toiminnasta aiheutuneiden päästöjen hyvittäminen vapaaehtoisilla maksuilla</i>	-31
<i>Rahan lahjoittaminen ilmastonmuutoksen torjuntaan</i>	-35

Kuvio 4s. MITEN SUHTAUTUU TEKOIHIN ILMASTONMUUTOKSEN HILLITSEMISEKSI: NAISET vs. MIEHET (%).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2019

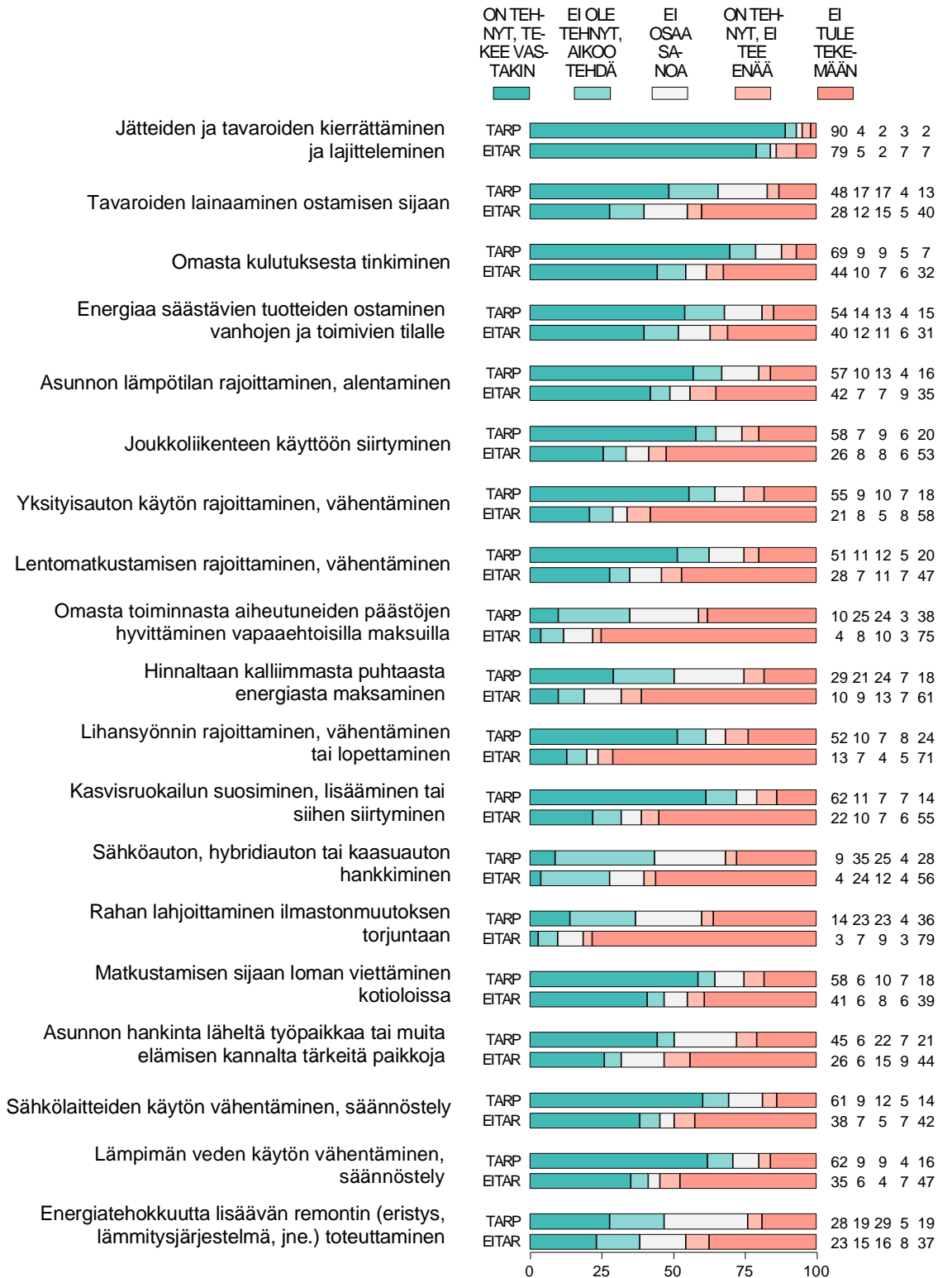
Kuvio 4i. MITEN SUHTAUTUU TEKOIHIN ILMASTONMUUTOKSEN HILLITSEMISEKSI: ALLE 31-VUOTIAAT vs. 60 VUOTTA TÄYTTÄNEET (%).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2019

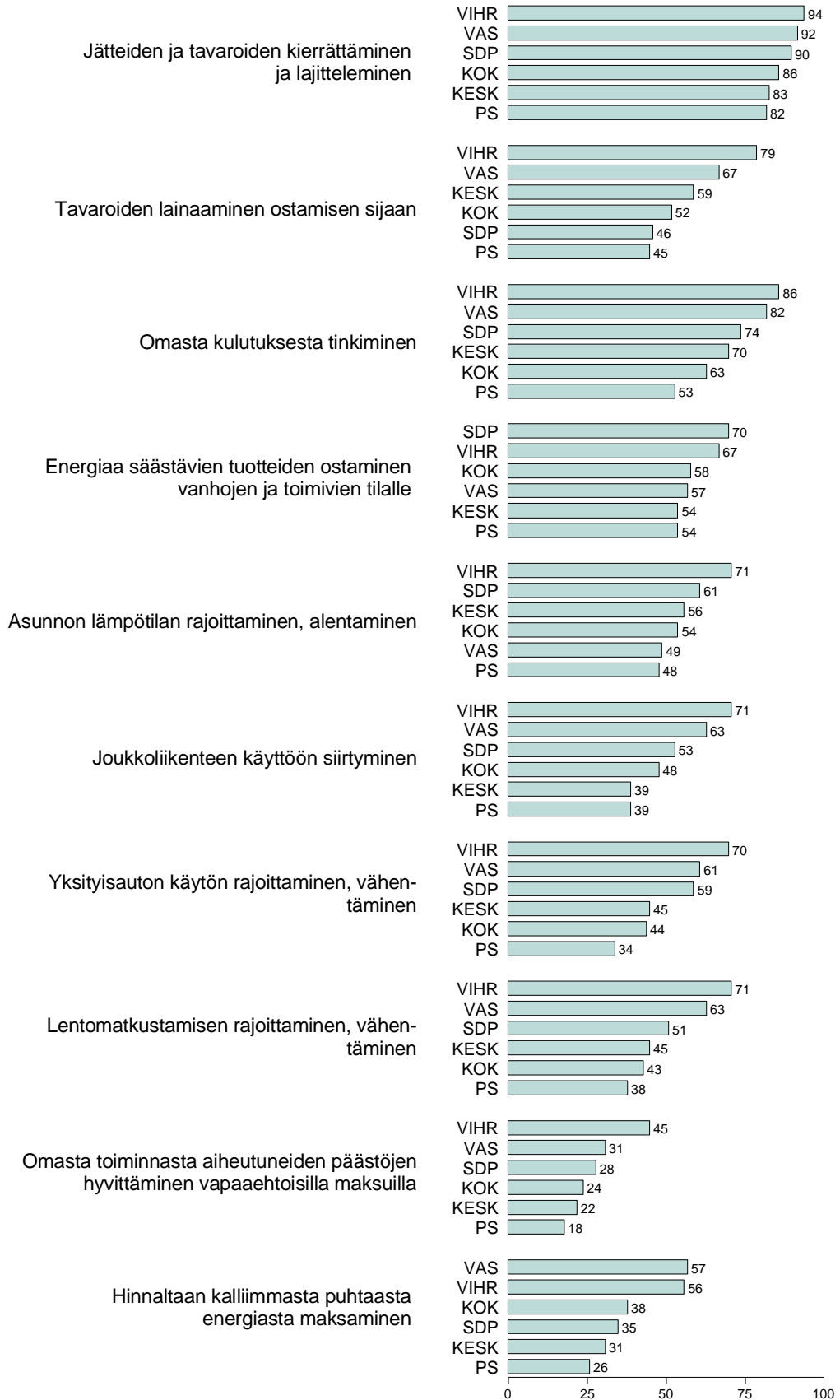

Kuvio 4/5. MITEN SUHTAUTUU TEKOIHIN ILMASTONMUUTOKSEN HILLITSEMISEKSI: KÄYTYÄ ILMASTOKESKUSTELUA TARPEELLISENA (TARP) vs. TARPEETTOMANA (EITAR) PITÄVÄT (%)

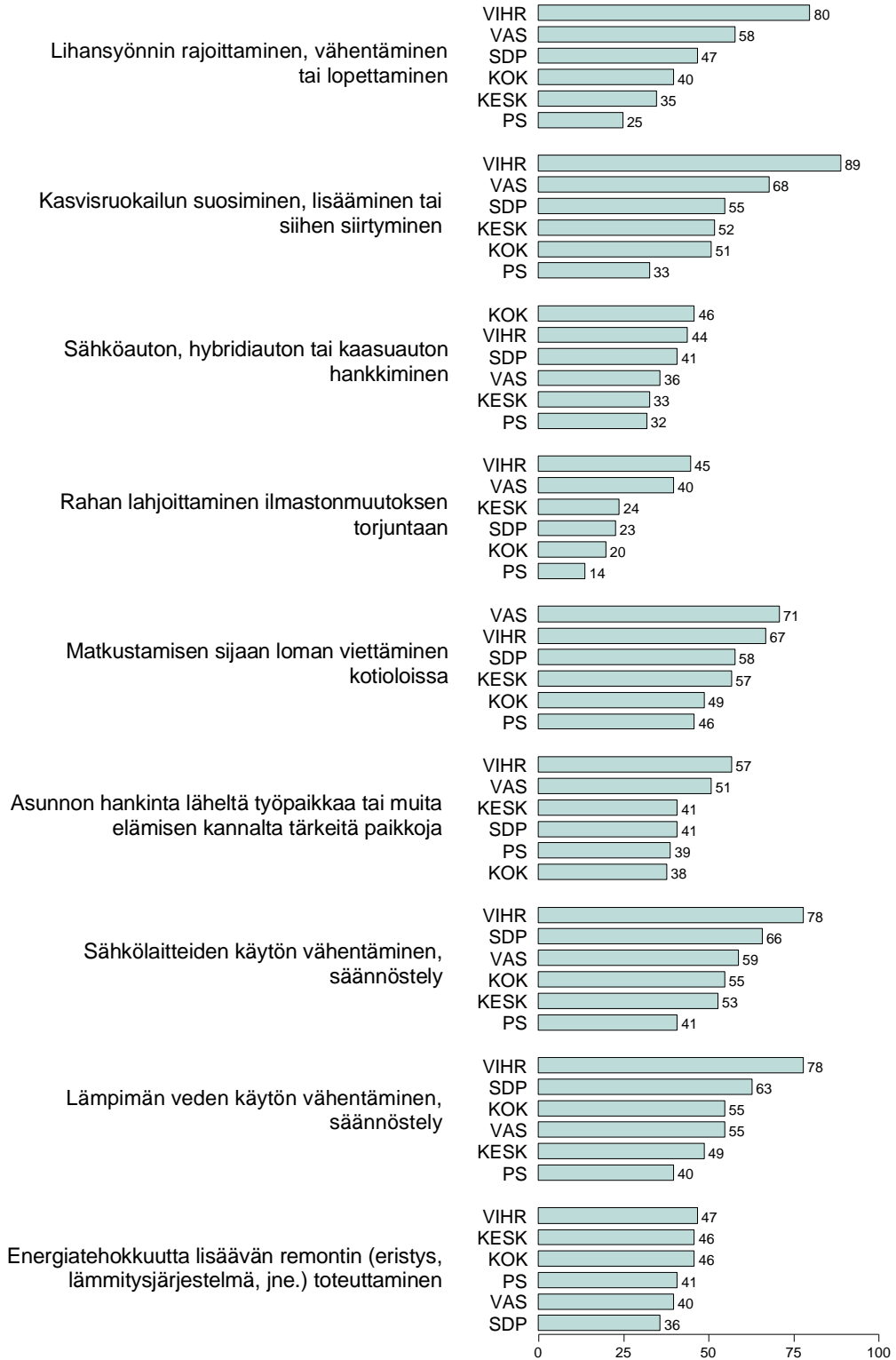

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2019

Kuvio 4p1. VALMIUS OMAKOHTAISIIIN TOIMIIN ILMASTONMUUTOKSEN HILLITSEMISEKSI PUOLUEIDEN KANNATTAJAKUNNISSA (tekee vastaisuudessa, %)

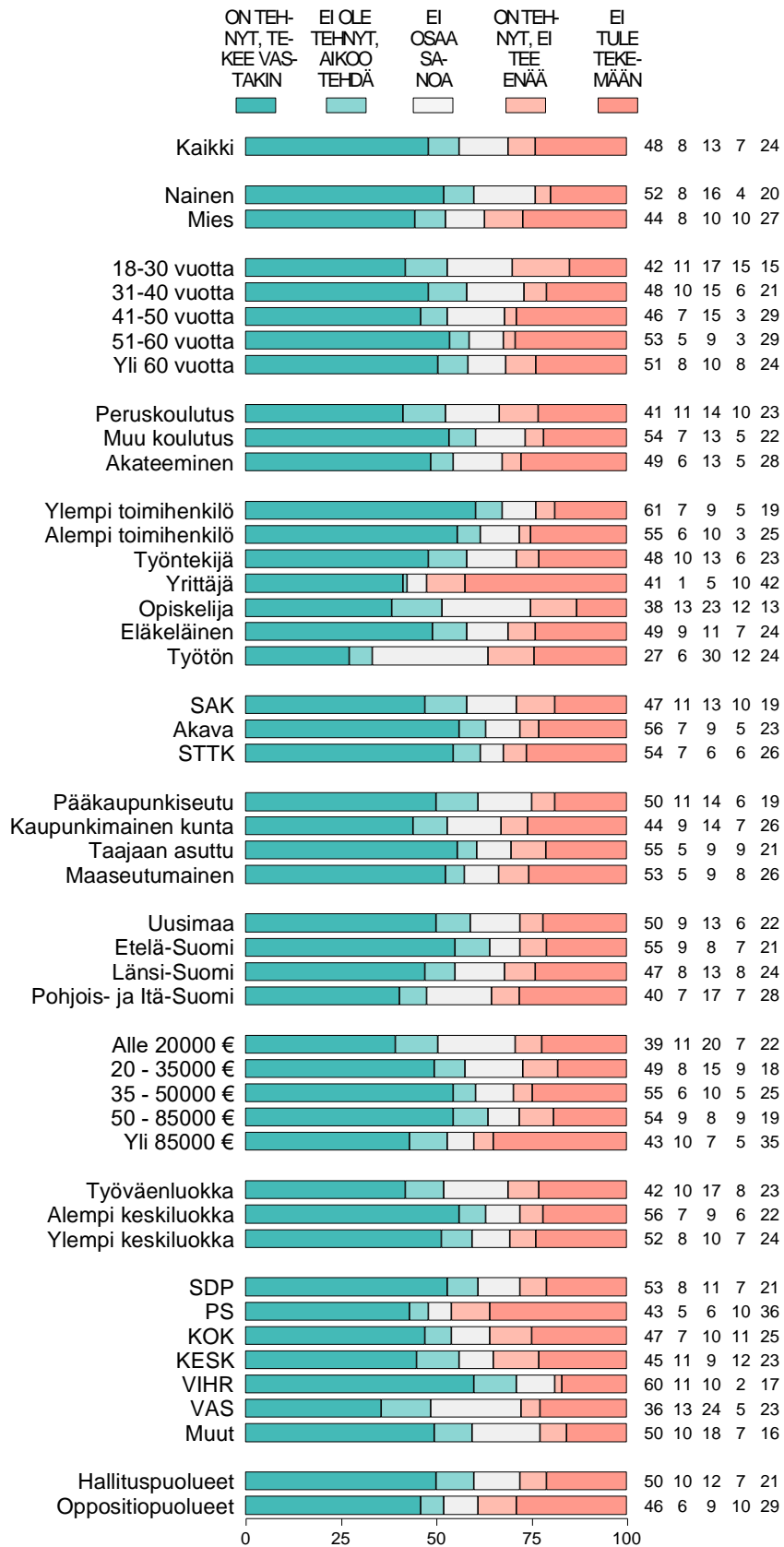

Kuvio 4p2. VALMIUS OMAKOHTAISIIIN TOIMIIN ILMASTONMUUTOKSEN HILLITSEMISEKSI PUOLUEIDEN KANNATTAJAKUNNISSA (tekee vastaisuudessa, %)

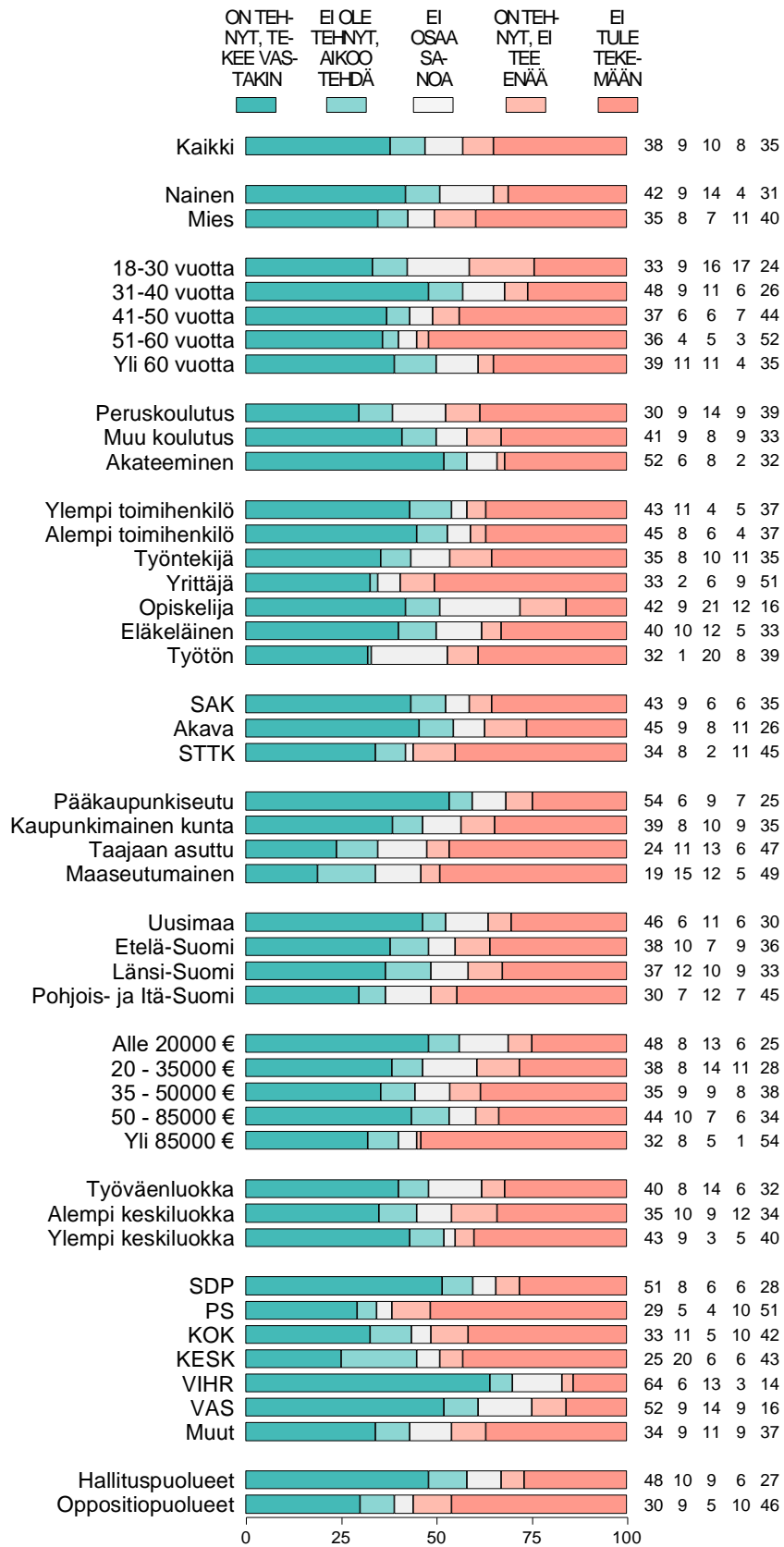
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2019

Kuvio 4-5. MITEN SUHTAUTUU ILMASTOTEKOOIHIN: ASUNNON LÄMPÖTILAN RAJOITTAMINEN, ALENTAMINEN (%).

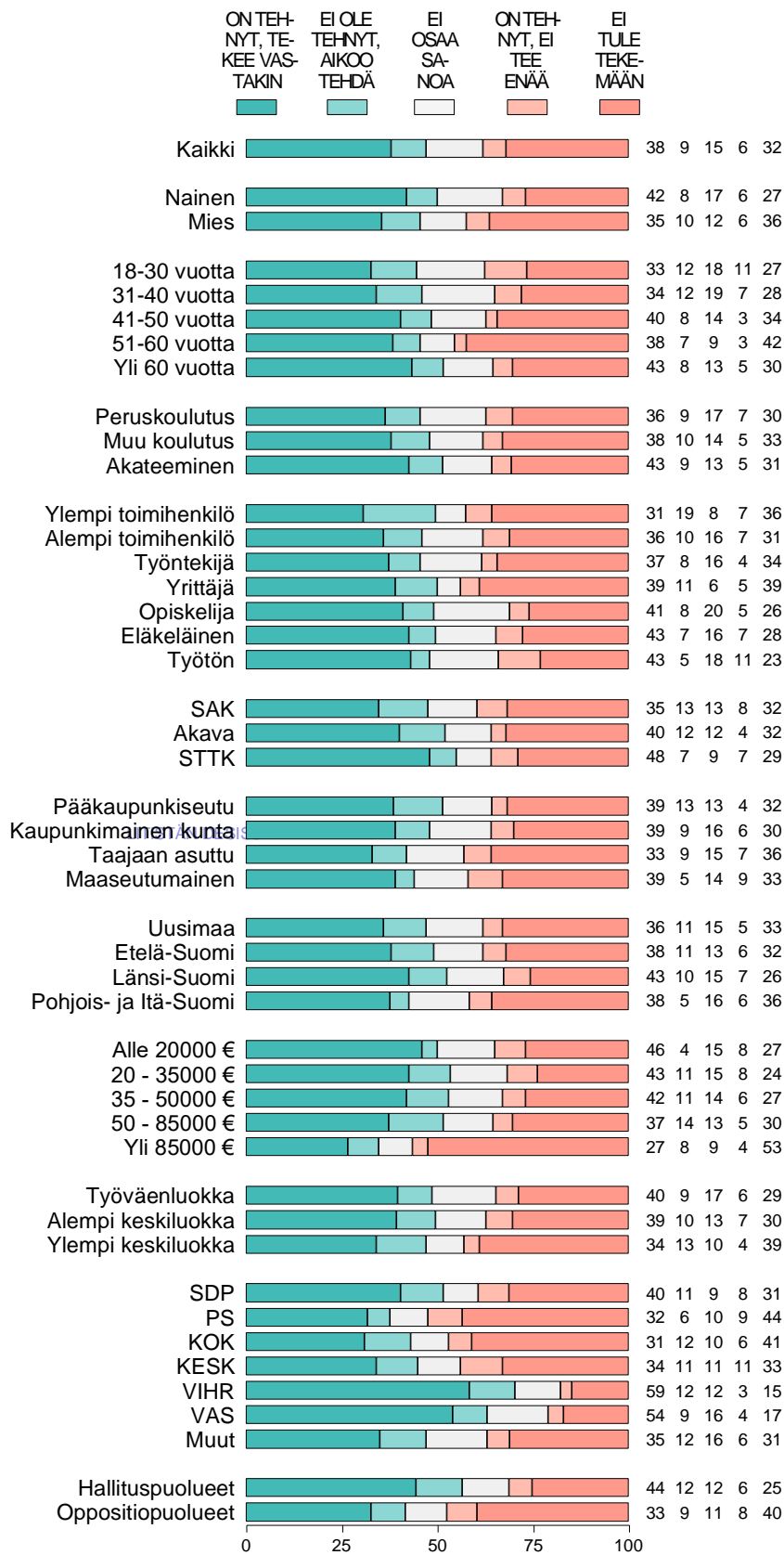
Kunnallisalan kehittämissäätiö 2019

Kuvio 4-7. MITEN SUHTAUTUU ILMASTOTEKOIHIN: YKSITYISAUTON KÄYTÖN RAJOITTAMINEN, VÄHENTÄMINEN (%).

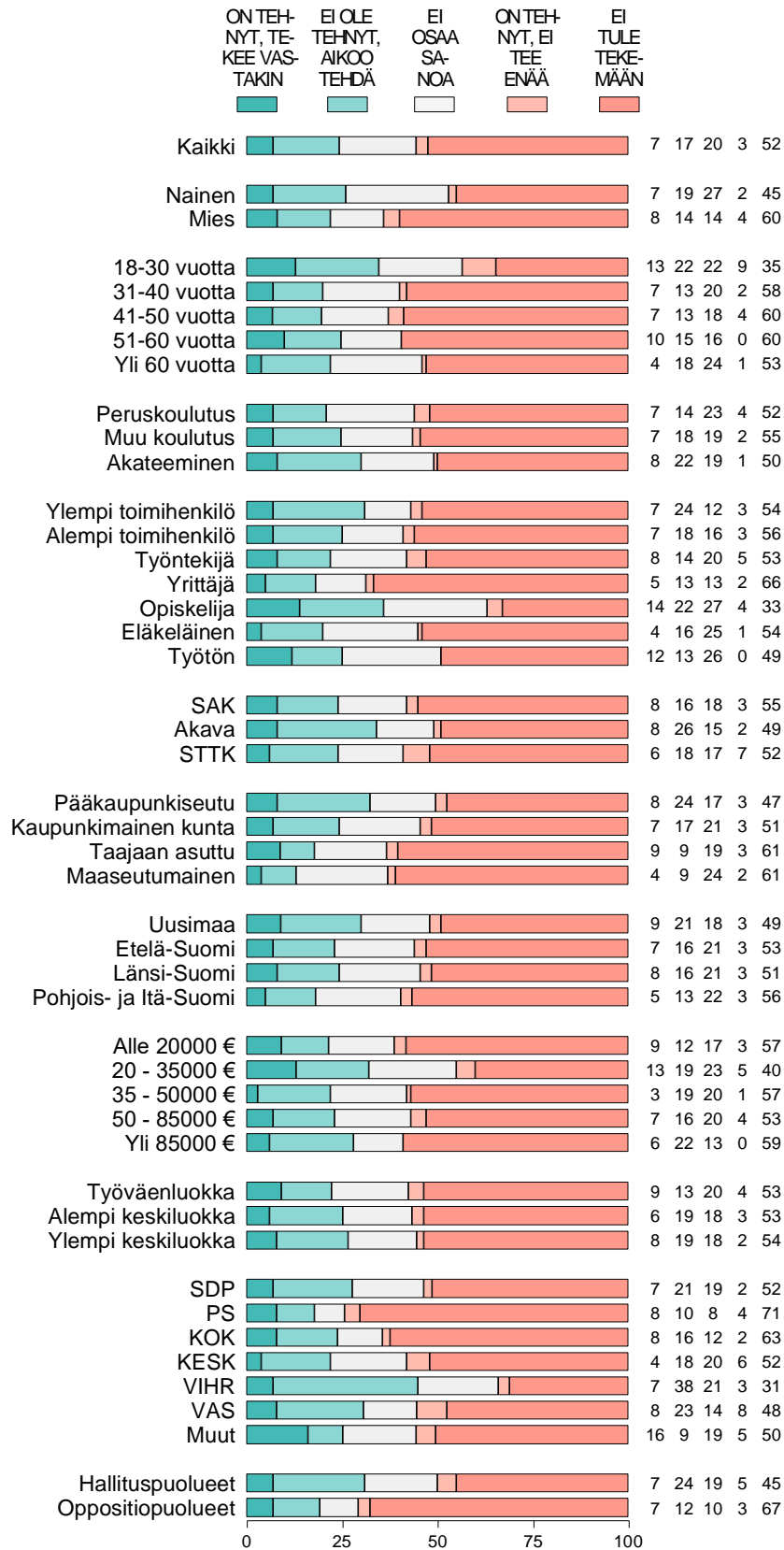
Kunnallisalan kehittämissäätiö 2019

Kuvio 4-8. MITEN SUHTAUTUU ILMASTOTEKOIHIN: LENTOMATKUSTAMISEN RAJOITTAMINEN, VÄHENTÄMINEN (%).

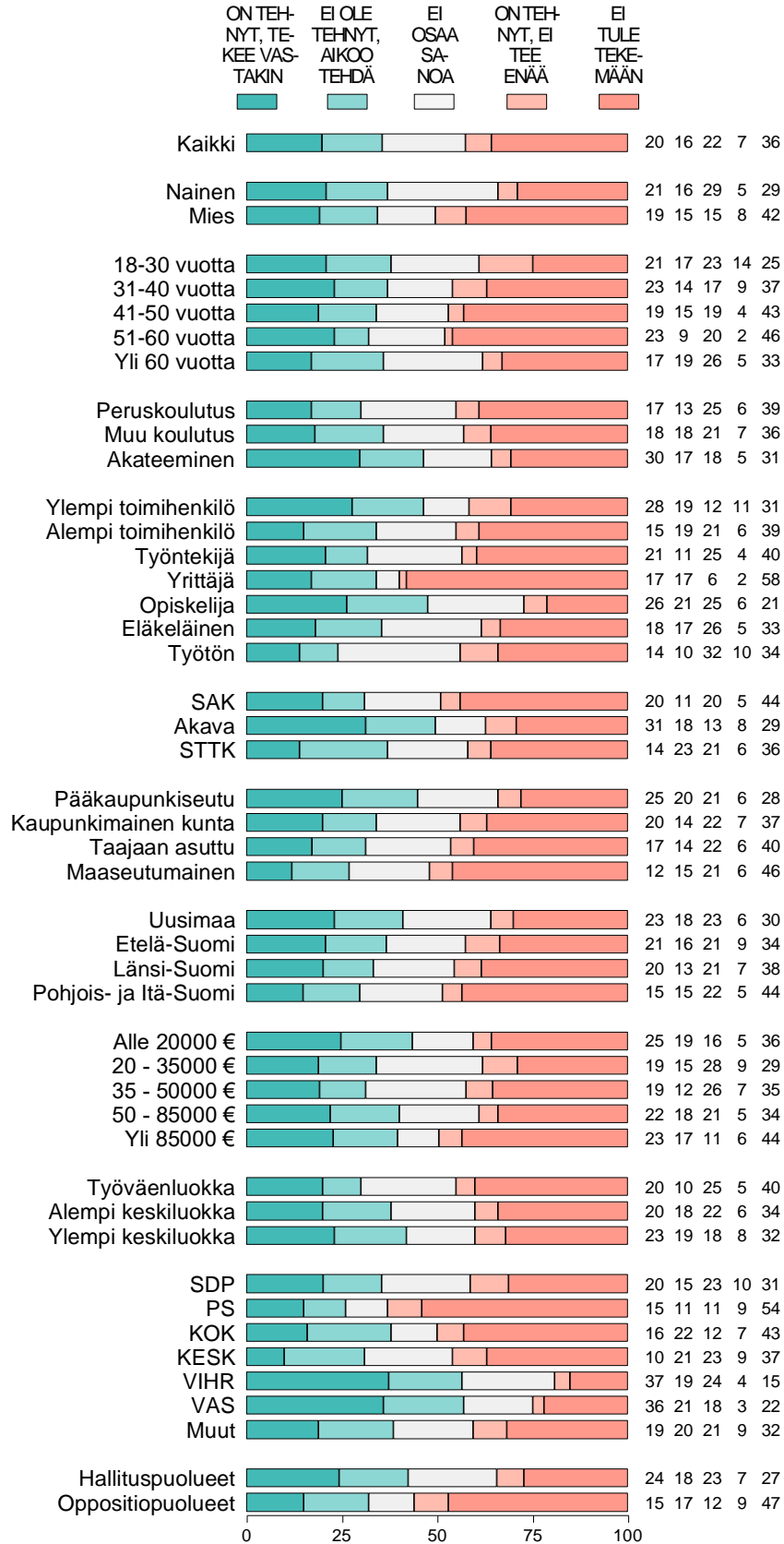
Kunnallisalan kehittämissäätiö 2019

Kuvio 4-9. MITEN SUHTAUTUU ILMASTOTEKOIHIN: OMASTA TOIMINNASTA AIHEUTUNEIDEN PÄÄSTÖJEN HYVITTÄMINEN VAPAAEHTOISILLA MAKSUILLA (%).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2019

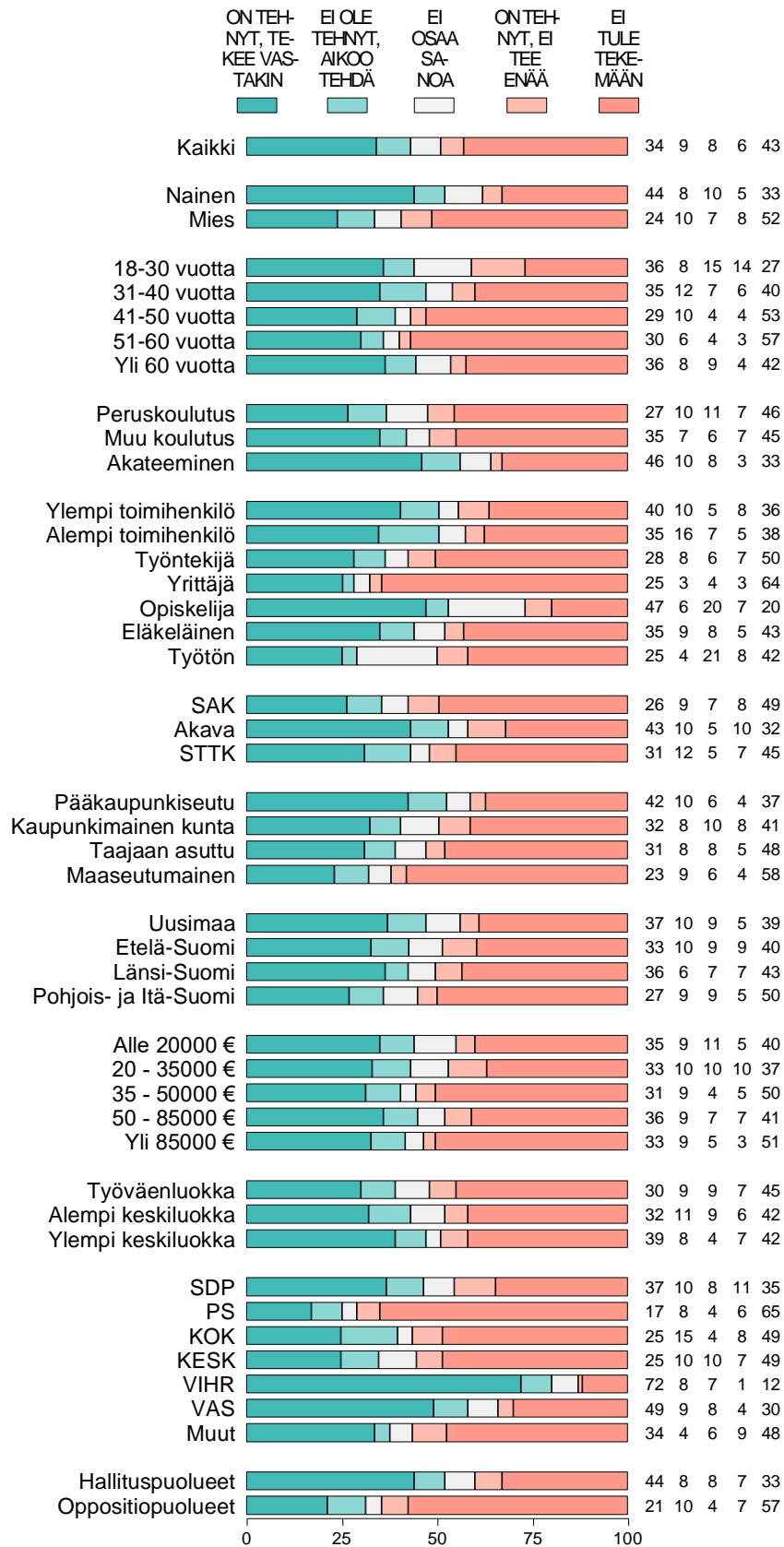
Kuvio 4-10. MITEN SUHTAUTUU ILMASTOTEKOIHIN: HINNALTAAN KALLIMMASTA PUHTAASTA ENERGIASTA MAKSAMINEN (%).

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2019

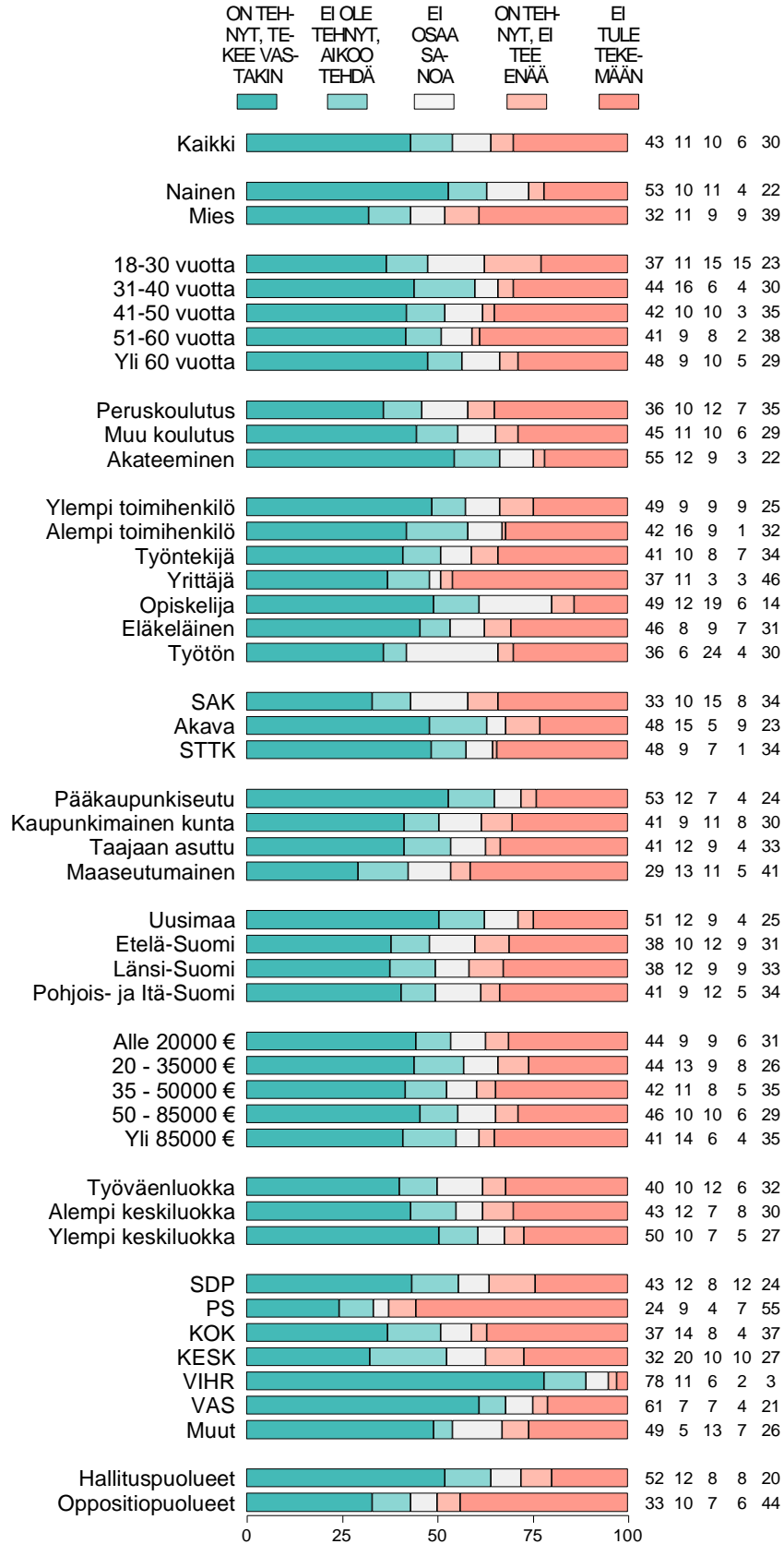

Kuvio 4-11. MITEN SUHTAUTUU ILMASTOTEKOIHIN: LIHANSYÖNNIN RAJOITTAMINEN, VÄHENTÄMINEN TAI LOPETTAMINEN (%).

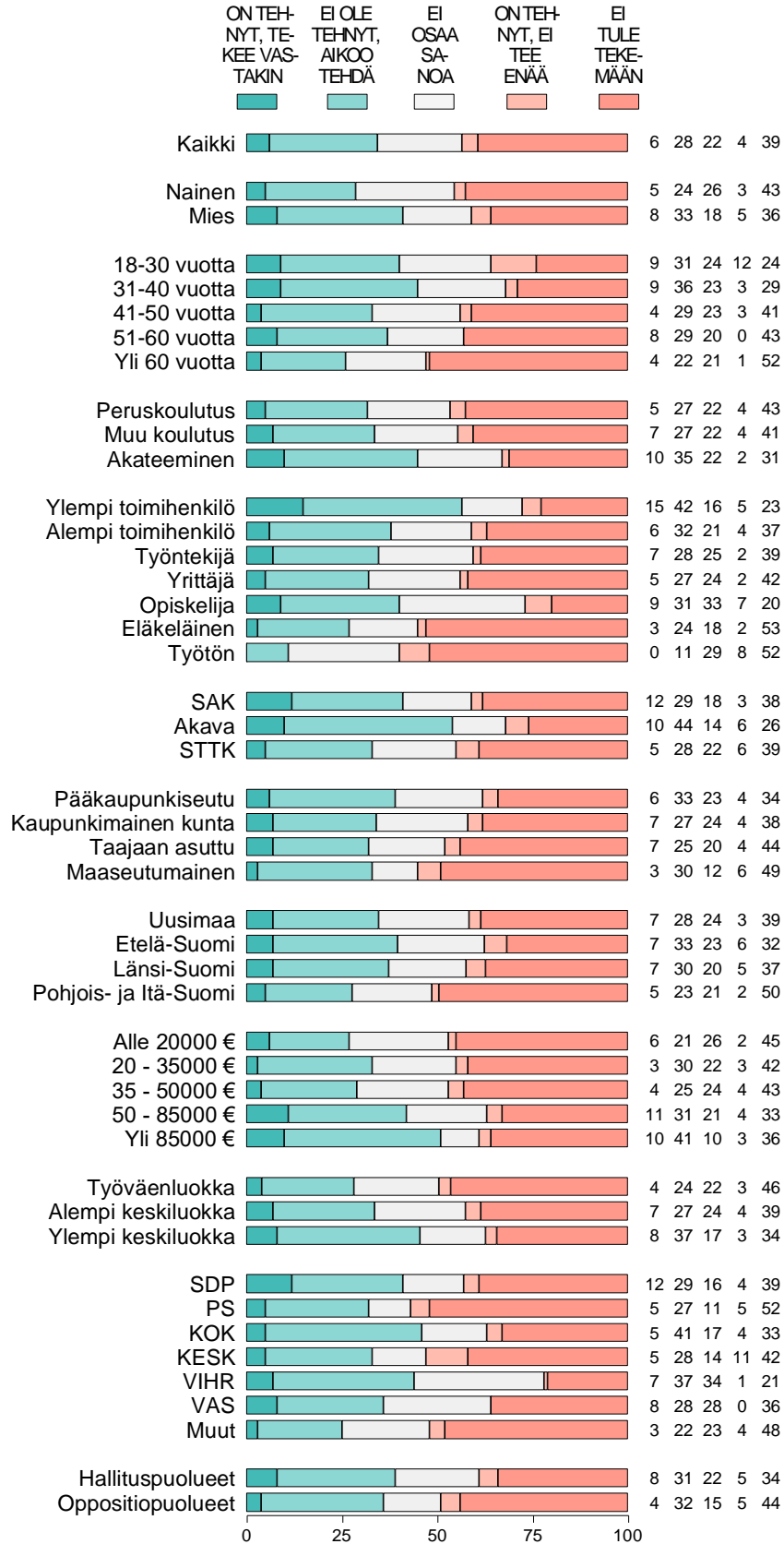
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2019

Kuvio 4-12. MITEN SUHTAUTUU ILMASTOTEKOIHIN: KASVISRUOKAILUN SUOSIMINEN, LISÄÄMINEN TAI SIIHEN SIIRTYMINEN (%).

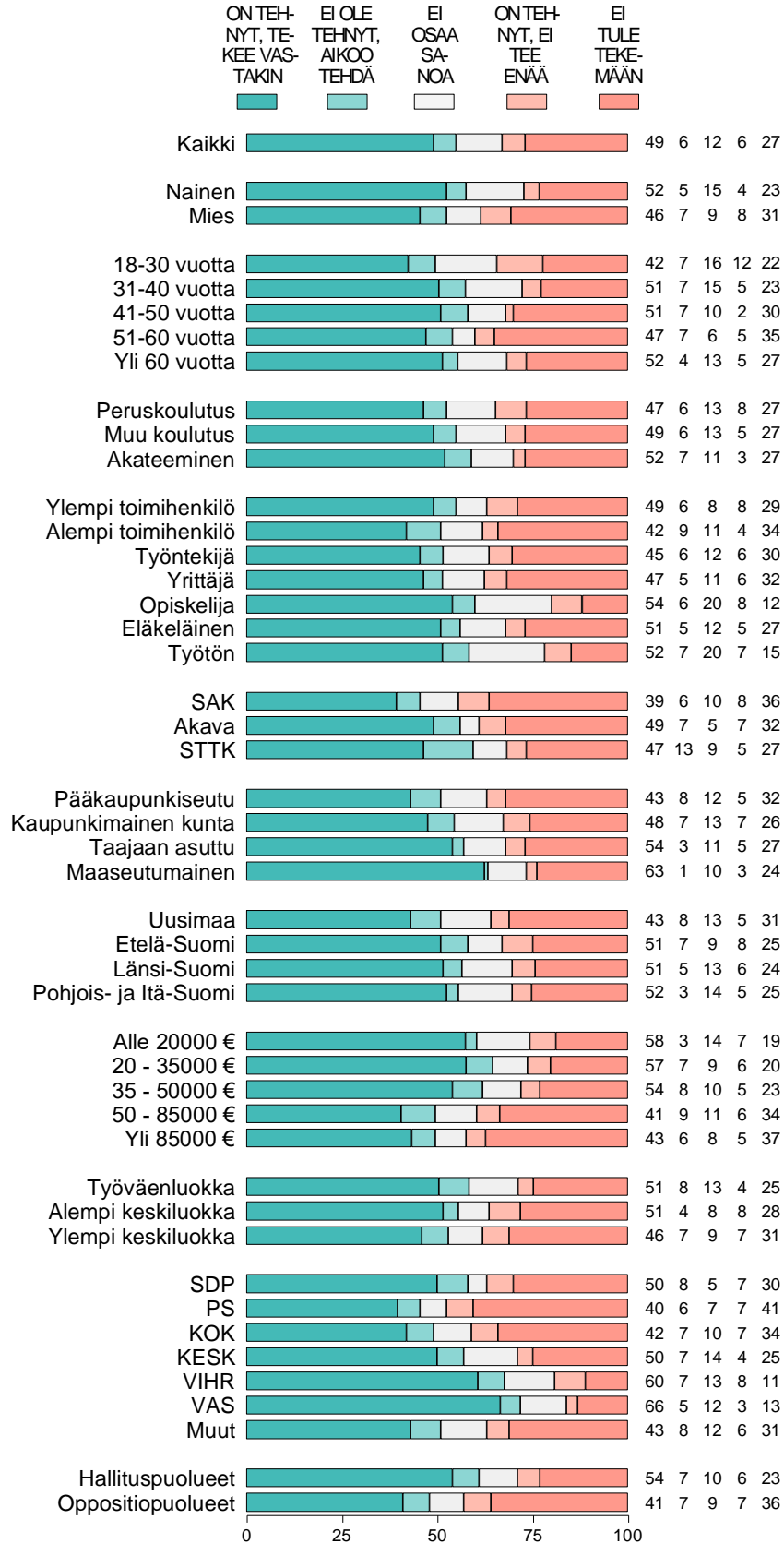
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2019

Kuvio 4-13. MITEN SUHTAUTUU ILMASTOTEKOIHIN: SÄHKÖAUTON, HYBRIDIAUTON TAI KAASUAUTON HANKKIMINEN (%).

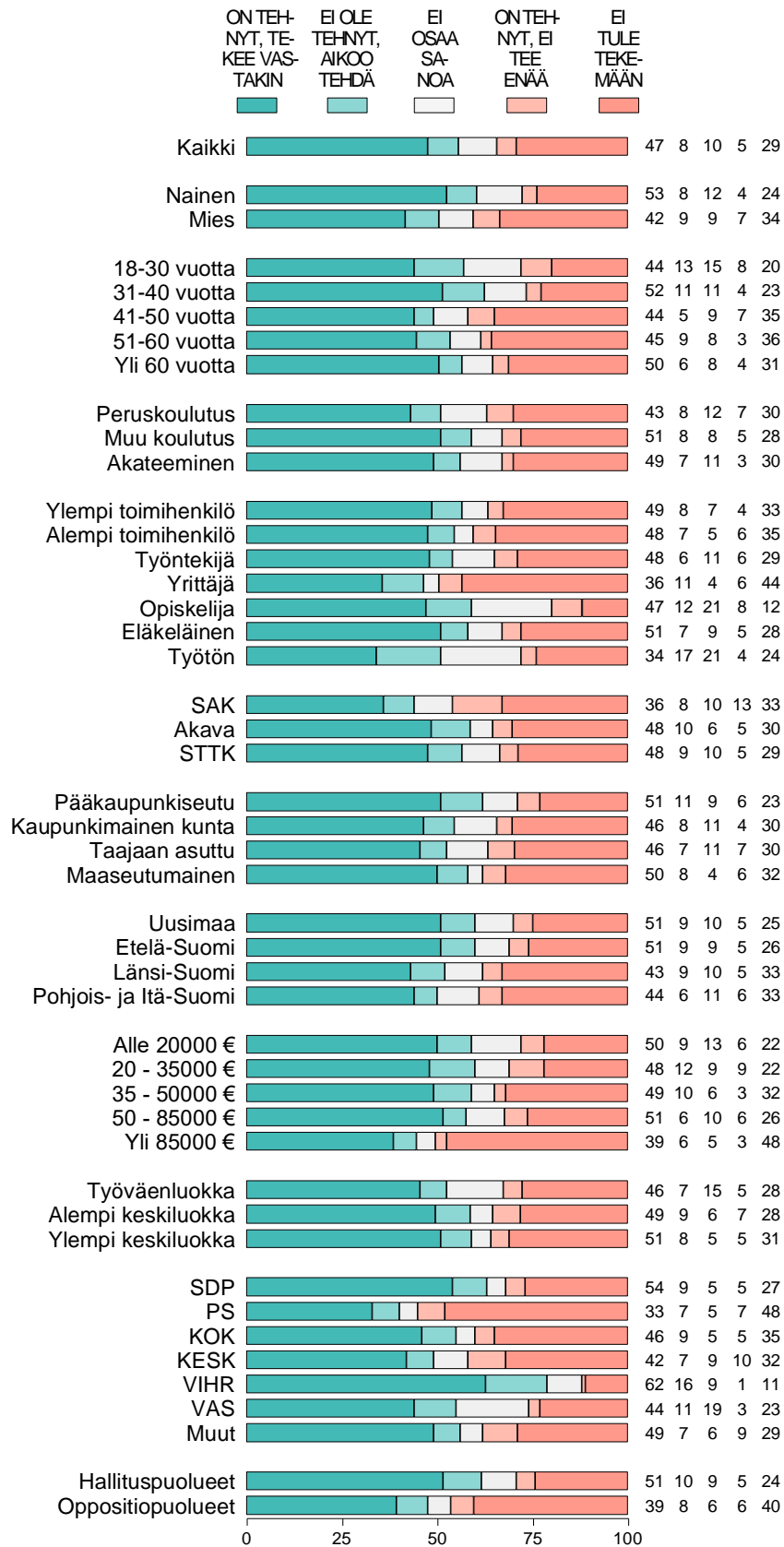
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2019

Kuvio 4-15. MITEN SUHTAUTUU ILMASTOTEKOIHIN: MATKUSTAMISEN SII-
JAAN LOMAN VIETTÄMINEN KOTILOISSA (%).

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2019

Kuvio 4-18. MITEN SUHTAUTUU ILMASTOTEKOIHIN: LÄMPIMÄN VEDEN KÄYTÖN VÄHENTÄMINEN, SÄÄNNÖSTELY (%).

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2019